

ACC. N:R M. 14672:1-3.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Agnetta Lundelöf, Lund*
Härad: *Östera* Berättare: *Anders Nilsson*
Socken: *Torhamn* Berättarens yrke: *f. d. fiskare*
Uppteckningsår: *1958* Född år *1886* i *Torhamn*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-3

Lu F 73

Andres Nilsson är f.d. fiskare på Ungskär.

"Till Karlskrona for man, då man hade färsk fisk att sälja. Man lade fisken i sin sump, och när den blev full, rodde eller seglade man med den på släp in till stan. Inte for man ofta och inte fick man mycket för sitt besvär. ---kunde hända att man fick göra sig av med hela lasten för 75 öre. Man hade egentligen bättre kontakt med Kalmar och Mönsterås. När man sålt sin saltade fisk där, handlade man de stora förråden av råg, mjöl och ved.

Här var ingen skillnad mellan folk, ingen ansåg sig förmer än andra. De fattiga och gamla hade det nog lite svårt --- de fick 2 kr/mån i fattighjälp och fick dra sig fram med andras hjälp. De köpte brödkakor, s.k. rågskorpor, när de fått sina 2 kr, och då fick de 13 st. för 25 öre, minns jag.

Det goda åren vi var haft, var sen barnen kommit till Amerika och kunde hjälpa till lite. Under första världskriget blev det bättre, men mellankrigstiden var svår, och det var först efter andra kriget det började gå uppåt ordentligt.

Den handelsboden vi har nu, har funnits så länge jag minns. Han hette Magnus Nilsson som började den i en liten kammar. En gång fanns det en i det hus, som nu är missionshus, men han som hade den, Johansson, klarade inte av det utan fick sälja det som missionshus. Han blev lumpsamlare sen, och vi kallade honom 'Knalle'. Så kom det riktiga knallar som sålde smått

som synålar och sånt, och så judarna som sålde tyg, och bokagen-
ter.

Om det har varit bystämma någon gång vet jag inte.

Fisket kom upp sig under först världskriget. Då fick vi
bättre redskap och bra betalt. Men allting kostade också. Minns
att vi hade ont om bröd, och att vi malde den lilla säd vi hade
på kaffekvarnen. Här finns ingen jord, men kor fanns här
10-12 st. bara för några år sen.

13 st. härifrån for till Inlängan, då fisket var dåligt.
Och många for till Amerika. Några for till stan för att arbeta
där, som Silja Petterssons pojkar, men de for till Amerika sen
i alla fall. De första som for lånade ihop pengar --- 90 kr kos-
tade resan 1893 när jag for--- och sen skickade de hem pengar
till nästa i familjen som ville fara. Det var både pojkar och
flickor. Flickorna arbetade i familjer där ute, och pojkarna for
så snart de lämnat prästen vid 15-16 års ålder och började arbeta
i industrierna. Självt arbetade jag i pianofabrik och fick till
att börja med 4 dollars i veckan och efter 6 mån. 5 dollars o.s.v.
4 dollars kostade mat och boarding för en vecka.

Posten hämtades först med segelbåt i Torhamn. När det
blev poststation här, tror det var 1907, blev det hämtning re-
gelbundet 1 gång i veckan. Från 1920 har postbåten haft motor
och från och med det fick vi post 3 ggr i veckan. Sen ungefär
20 år tillbaka får vi posten dagligen.

De äldsta husen här var små ryggåsstugor med näver och

torv på taken. De var så låga, och taket gick så långt ned, att man lätt kunde hoppa upp på dem. De hade ett enda rum och en liten kammare. Så fanns det större hus med ett rum i var ändä och kök emellan. För 3 år sen revs det sista stora 2-våningshuset i den stilen.

Alla de stora kalasen, mest julkalas, är helt borta nu. Det sista jag minns var hos min moster i Svanhalla, för 25 år sen .

Vi hade lekar inomhus --- hette att man sprang en lek --- som 'Änkeleken', 'Sjåla makar' och sånt. Ute fick vi dansa, och det var mest ringdanser. När vi var ensamma hemma kom vännerna. Det hade vi inte lov till, men mor och far visste ändå vad vi gjorde. Far kunde säga till mor: 'Kom nu Lina far vi in till stan, så ungarna får ha lite roligt'.

Tidningarna var mest religiösa tidskrifter till att börja med, som Sanningsvittnet och Morgonbladet. Den första dagliga tidningen var Göteborgs Handelstidning. Sen kom Karlskronatidningen och sen Blekinge Läns och Sydöstra Sveriges.

Det var skolan från Utlången som flyttades hit. Det satt 75-80 barn i samma rum, och lärarna var inte några utexaminerade inte. Jag gick för Thomasson, en smålänning, först och han höll skola i 3 mån., ibland 3 veckor. Sen kom det en gammal avdankad gubbe hit. 1893 kom han, och Johan Appelberg hette han, och käpp och krycka hade han.